

Persische Abstrakte

تصویر قهرمان ایرانی و اسلامی در تطور زمان

سونیا انور^۱

(صص ۱ تا ۲۰)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۳/۰۳؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۵/۱۵

چکیده

آنچه که در مقاله پیش رو مورد بحث قرار خواهد گرفت، معنای «قهرمان» و «قهرمانی» در یک جامعه‌ی مدرن اسلامی است. ایران نیز امروزه تقریباً همچون همه کشورهای جهان، یک جامعه‌ی رسانه‌ای محسوب می‌شود. در ایران هم رسانه‌های اجتماعی مانند تلگرام و واتساپ، فیلم‌های آنلاین و غیره به ویژه در میان جوانان محبوب هستند. با تأکید بر «جامعه اسلامی ایران» روشن می‌شود که «جامعه‌ی اسلامی» و چگونگی بروز و ظهور دین در آن بسته به ویژگی‌های ملی یا فرهنگی می‌تواند بسیار متفاوت باشد. در ایران، اسلام مبتنی بر تفکر شیعه مسلط است، در حالی که برای مثال در ترکیه، اسلام اهل سنت نقش پررنگ‌تری دارد. این امر همچنین بر تعریف و دریافت «تصویر قهرمان» تأثیر می‌گذارد. این مقاله مترصد است به این پرسش که قهرمان اسلامی چیست و در ایران عنوان قهرمانی به چه کسی اطلاق می‌شود؟ پاسخی در خور بدهد.

کلیدواژه‌ها

قهرمان، قهرمانی، شیعه، ایران، رسانه، اسلام.

دشواری‌های تقسیم‌بندی زبان‌ها براساس معیارهای همگانی - به‌طور نمونه

زبان فارسی

کاوه بهرامی سبحانی^۱

(صص ۲۱ تا ۳۸)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۳/۱۸؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۵/۲۰

چکیده

بررسی انتقادی تقسیم‌بندی همگانی زبان‌ها از این منظر حائز اهمیت است که هنگام تحلیل زبان‌ها به دفعات با این فرضیه روبرو می‌شویم که به‌طور نمونه، زبان‌هایی که از ساختار فاعل-مفعول-فعل پیروی می‌کنند، دارای حروف پس‌اضافه هستند و یا تنها ساخت بند موصولی پیشین را مجاز می‌دانند. در این جستار، سعی بر این است تا زبان فارسی را به‌عنوان نمونه‌ی نقض‌کننده‌ی این تعمیم معرفی کنیم. همچنین در پی پاسخ به این پرسش هستیم که آیا می‌توان از منظر زبان‌شناسی تاریخی، تقسیم‌بندی همگانی زبان‌ها را درباره‌ی زبان فارسی مورد تایید قرار داد؟ همچنین بررسی خواهیم کرد که آیا ساختار جمله در زبان‌های فارسی باستان و فارسی میانه، تفاوت‌های آشکاری با فارسی امروز نشان می‌دهد؟ در این مقاله، با نشان‌دادن مثال‌ها به‌موارد متعددی می‌پردازیم که نقض‌کننده‌ی همگانی زبان‌ها هستند. برخی از این تناقضات در ارتباط با زبان فارسی را می‌توان از طریق بررسی تاریخی زبان توضیح داد.

کلیدواژه‌ها

رده‌شناسی زبان، زبان فارسی، توالی واژه، همگانی‌های زبان، همگانی‌های گرینبرگ.

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی، تهران، رایانامه: t_bahrami@sbu.ac.ir

رستم، رخس، یزد و سیمرغ – اسطوره رستم و سهراب در نسخه مندائیان.

الگوی از نوع انطباق و تطبیق

گابریله دولد – قدر^۱

(صص ۳۹ تا ۸۴)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۳/۱۶؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۴/۲۵

چکیده

خوزستان با پایتختش اهواز و راه آبی منحصر به فردش که قابل کشتیرانی است و کارون نام دارد، کارونی که به خلیج فارس فرومی‌ریزد، میراثی خارق العاده، تاریخی و فرهنگی در اختیار دارد و به سبب تنوع قومی‌اش معروف است. از جمله مصادیق این ودیعتِ فرنگی وجود مندائیان (صابئین، صُبی، ناسورثانها) است که به احتمال بسیار زیاد در سده نخست پس از میلاد مسیح از فلسطین مهاجرت کردند و در دو سوی مناطق مرزی ایران و عراق و در مجاورت رودخانه‌های دجله، فرات و کارون سکنی گزیدند. پژوهش‌های بسیاری در زمینه نوشتار و زبان مندائیان صورت گرفته است، زبانی که متأثر از فرهنگ پارتی بوده است و شمار بسیاری از واژگان ایرانی نیز در آن به چشم می‌خورد. در نسبت با ادبیات دینی و غیردینی این فرهنگ، میزان مشارکت عناصر ایرانی در داستان‌های حماسی سنتی و شفاهی مندائیان بسیار چشمگیر است. یکی از این موارد نسخه مندایی سوگنامه رستم و سهراب است که صورتی از آن در کتاب «شاهنامه» حماسه ملی ایرانیان مندرج است. این اسطوره مبتنی بر سنتی پارتی است و علاوه بر این که از جانب مندائیان برگرفته شده، صورتی بومی و تطبیق‌یافته‌ای را نیز شکل داده است به گونه‌ای که این ماجرا علاوه بر تحول در هیئت و صورت، پایان خوشی یافته است. باورهای دینی سده‌های متمادی این قوم و آیین‌های عملی این ساکنان کهن بین‌النهرین که آمیخته به عناصر رازورانه است، در کانون این اسطوره مندایی قرار گرفته است.

کلیدواژه‌ها

مندائیان، اسطوره رستم و سهراب، انطباق و تطبیق.

۱. دانشگاه کارل ابرهارد توپینگن، رایانامه: GabrieleDold_Ghadar@yahoo.de

ضرورت ترجمه‌ای نوین از قرآن به زبان آلمانی، بخش دوم

مهدی اصفهانی^۱

میشائیل نستلر^۲

(صص ۸۵ تا ۱۰۸)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۳/۲۱؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۵/۲۲

چکیده

بخش نخست این مقاله پیش از این در شماره ۳۳ این مجله به چاپ رسیده بود. در آنجا روشی خاص برای ترجمه‌ی لغات و رویکردی عمومی برای ترجمه‌ی متن پیشنهاد شده بود. این بخش از مقاله شش ترجمه‌ی جدید قرآن به زبان آلمانی را مبنا قرار داده با بررسی ترجمه‌ی آیات سوره‌ی حمد و ۴۵ آیه‌ی نخست سوره‌ی بقره بر مبنای روش پیشنهادی خود به بررسی این ترجمه‌ها می‌پردازد. در مجموع در غالب ۳۷ مثال نشان داده می‌شود که با مبنای پیشنهادشده واقعاً می‌توان ترجمه‌ی نزدیک‌تر به متن با معادل‌هایی دقیق‌تر ارائه نمود.

کلیدواژه‌ها

ترجمه‌ی قرآن، استعمال محسوس، ریشه‌شناسی لغات، روش جدید معادل‌یابی، ضرورت ترجمه‌ی جدید قرآن به زبان آلمانی.

۱. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، رایانامه: m.esfahani@ihcs.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب، دانشگاه آزاد برلین، رایانامه: mikail76@zedat.fu-berlin.de

شرایط تحقق‌پذیری اصول مندرج در بیانیه گام دوم انقلاب، عرصه‌های

عمومی و خصوصی

زهره قربانی مادونی^۱

(صص ۱۰۹ تا ۱۱۶)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۴/۰۶؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۵/۲۸

چکیده

رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب، با درایت و تدبیر، رهنمودهایی را در جهت بهبود از آنچه هستیم به آنچه باید باشیم بیان داشتند. ایشان ابتدا دلایل انقلاب را ذکر کردند و سپس به ارزش‌های انقلاب همچون آزادی، اخلاق، عدالت، استقلال، عزت، عقلانیت و معنویت - که بشر در تمام طول تاریخ، به دنبال آن بوده و خواهد بود-، پرداختند و با جملات الهام‌بخش و سرشار از امید خطاب به جوانان متعهد و کوشا، که در حقیقت موتور محرکه این انقلاب و تداوم‌بخش آن هستند، بر اهمیت نقش ایشان در جهت اعتلای انقلاب تأکید و از مایوس شدن آنان نیز برحذر داشتند. در این مقاله ابتدا به اختصار به تشریح بیانیه گام دوم انقلاب پرداخته سپس پیشنهاداتی در چگونگی تحقق اهداف این بیانیه در دو محور عمومی و خصوصی ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها

بیانیه گام دوم انقلاب، محورهای عمومی بیانیه، محورهای خصوصی بیانیه، دانشگاه، جوانان، شیوه‌های تحقق.

۱. استادیار زبان و ادبیات عربی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، رایانامه: zghorbani@atu.ac.ir

فریدریش گئورگ یونگر و شعر فارسی

فلیکس هرکرت^۱

(صص ۱۱۷ تا ۱۳۱)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۴/۲۰؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۶/۰۷

چکیده

این مقاله چگونگی اخذ و پذیرش اشعار فارسی را توسط گئورگ یونگر (۱۸۹۸-۱۹۷۷) فیلسوف و شاعر آلمانی مورد بررسی قرار می‌دهد. توجه با این اخذ و پذیرش از این حیث اهمیت دارد که می‌تواند زمینه‌ای را برای تفسیر افکار و اندیشه‌های یونگر در باره شعر به دست دهد و از سوی دیگر در زمینه تاریخ اخذ و پذیرش شعر فارسی در عرصه زبان آلمانی، اطلاعاتی را منتقل کند. اشتغال یونگر به شعر فارسی با تمرکز بر اشعار خیام، سعدی و حافظ بارها موضوع اعجاب و ستایش وی بوده است. این مقاله پس از این که به موضوع مورد بحث از حیث جایگاه تاریخی و شرح حال نگاری پرداخت، طرحی از محتوای اخذ و پذیرش یونگر را از اشعار فارسی به دست می‌دهد. در این مقاله میزان تأثیرپذیری چشمگیر یونگر از اشعار حافظ برجسته شده و نشان داده شده است که چگونه آثار حضور حافظ در نظریه شعر وی و تأملاتش در این باره منعکس است و در عین حال در ادوار مختلف سرایش وی حضور دارد.

کلیدواژه‌ها

گئورگ یونگر، اقتباس از شعر فارسی، حافظ.

۱. دانشگاه آلبرت لودویگ فرایبورگ، رایانامه: felixherkert@aol.com

مکان به منزله دستاورد انسان برمبنای چهارگانه مارتین هیدگر و بازتاب آن در

معماری تاریخی ایران

ریحانه حیدری^۱

(صص ۱۳۳ تا ۱۴۴)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۴/۱۵؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۶/۰۸

چکیده

معنای مکان در سیاق معماریانه این امکان را به دست می دهد تا برمبنای آراء مارتین هیدگر، درباره زندگی شایسته و درخور انسان بر اساس هماهنگی و تعادل میان اجزای عالم اندیشه ورزی کنیم. این مقاله مترصد است بر مبنای پاره‌ای از روشنگری‌های نظری و با استمداد از تبیین مجمل مکان‌های معماری ایرانی (در نمونه‌های خانه، باغ، بازار و مسجد)؛ چهارگانه قوام‌بخش هیدگر (زمین، آسمان، میرایان و خدائیان) را به مثابه اجزای پیوند و مصالحه عالم آشکار سازد. نیز این نکته را آشکار سازد که چگونه اندیشه در چنین مکان‌هایی این مجال را می یابد تا به تکلیفِ تفکر قیام کند و آن را برآورد. چنین تفکری از این قابلیت برخوردار است که در روزگارِ عسرتِ برآمده از اصالت اندیشه تکنیکی، راهی به جانب قلمروهای معنایی بگشاید؛ راهی که بر مبنای نوعی از زندگی تأثیرگذار که حاصل تعامل و همراهی تفکر و وجود است، می‌بالد و صورتی از زندگی آشتی‌جو با جهان را در مرئی قرار می دهد.

کلیدواژه‌ها

مکان، معماری تاریخی ایران، چهارگانه هیدگر، تفکر حسابگرانه، تفکر متأملانه، مصالحه اجزای عالم، دازاین، وجود.

۱. دانشگاه شهید بهشتی، تهران، رایانامه: reyhanehheydari@gmail.com

نگاه ایرانیان به خویش از منظر کتب درسی درباره گفتگوی فرهنگ‌ها میان

ایران و آلمان

مهرداد سعیدی^۱

(صص ۱۴۵ تا ۱۶۴)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۵/۰۸؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۶/۲۹

چکیده

موضوع اصلی مقاله‌ی پیش رو شکل‌گیری هویت ایرانیان و موضوع جانبی گفتگوی فرهنگ‌هاست. این مقاله برگرفته از سخنرانی‌ای با همین عنوان در یک وبینار تخصصی است که در آغاز سال ۱۴۰۰ و از طرف رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در برلین پیرامون لزوم گفتگوی فرهنگ‌ها و شناخت تاریخی-هویت‌ی از خود پیش از ورود به چنین گفتگویی، برگزار شد. وبینار مذکور متشکل از دو سخنرانی با محوریت موضوع شکل‌گیری هویت ملی در ایران و آلمان و همچنین بحثی آزاد درباره سنت شرق‌شناسی در آلمان به عنوان حوزه همگرایی فرهنگی بین دو کشور بود. در مقاله‌ی حاضر، با بررسی نمونه‌ای کتاب درسی «تحلیل فرهنگی» مقطع متوسطه و ویژه‌ی دانش‌آموزان رشته‌های علوم انسانی و معارف اسلامی، اشکال تشکیل‌دهنده‌ی هویت ایرانی با رویکردی تاریخی برای مخاطب آلمانی زبان، تشریح و مورد تحلیل قرار می‌گیرند. پرسش اصلی مقاله‌ی حاضر از این قرار است: هویت ایرانیان در نگاه تاریخی از چه اشکال و ویژگی‌های ارزشی‌ای تشکیل و این اشکال و ارزش‌ها به چه وجهی در تناسب ماهوی با یکدیگر هویت جمعی و ملی ایرانیان را از دیگر اشکال هویت ملی در جهان متمایز می‌کنند؟

کلیدواژه‌ها

فرهنگ، گفتگوی فرهنگ‌ها، خودانگاری و دیگرانگاری، هویت ایرانی، کتب درسی.

۱. زبان‌شناس با گرایش زبان فارسی در خارج از مرزهای ایران، پژوهشگر پسادکتری در حوزه‌ی سیاست

زبانی و فرهنگی در ایران و آلمان، رایانامه: Mehrdad.Saeedi@outlook.de

اشعار عاشقانه امام خمینی

پتر شوت^۱

(صص ۱۶۵ تا ۱۷۲)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۴/۱۴؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۵/۳۰

چکیده

پتر شوت در این یادداشت به ویژگی‌های اشعار عاشقانه امام خمینی پرداخته است و بر این باور است که مضامین اشعار وی در این موضوع از بلندایی ممتاز برخوردار و در مواردی کاملاً پیش‌رو و نامتعارف است. او بر این باور است که مضامینی مانند مناسبات میان زن و مرد در اشعار تغزلی بیانی از عشق خداوند به انسان است. در تلقی پتر شوت، اشتیاق عشاق معطوف به وصل و یکی شدن است، لمحهای که در آغوش خدا قرار می‌گیرند. نویسنده شعر «روز وصل» امام خمینی را شاهدهی بر این نکته آورده است.

پتر شوت، امام خمینی را در درون سنت سرایش اشعار عاشقانه‌ای جای می‌دهد که هزاران سال سابقه دارد و به هین سبب است که مجموعه‌ای از نمادهای کهن شعر پارسی در اشعار وی حضور دارند: بلبل، طاووس، هما، شمع و پروانه.

شوت در انتهای یادداشت خود شعری را از خود نقل می‌کند که آن را در تاریخ اول فوریه ۱۹۷۶ سروده است، یعنی زمانی که امام خمینی از تبعید فرانسه به تهران بازگشت. عنوان این شعر «نوع جدید انقلابی» بود که در آن امام خمینی را با خصوصیات نامتعارف یعنی ویژگی‌های متفاوت از انقلابیون توصیف کرده است

کلیدواژه‌ها

اشعار عاشقانه، امام خمینی، سنت شعر فارسی، انقلابی نوع جدید.

۱. مدرس مباحث گفتگوهای میان دینی در آلمان، رایانامه: drpeterschuettt@yahoo.de

پادشاه و منجمانش: مقایسه شاهنامه و کتاب چینی جو لی (周礼)

یوهانس تومن^۱

(صص ۱۷۳ تا ۱۸۲)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۵/۰۲؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۶/۲۷

چکیده

مشهور است که تنجیم و منجمان در شاهنامه‌ی فردوسی نقش مهمی دارند. به‌رغم این‌که در شاهنامه از ادواتی برآمده از صنعت غربی مانند اسطرلاب نام برده شده است، اما آنچه آن را از فضای غربی متمایز می‌کند، سیاق اجتماعی مطرح‌شده در شاهنامه است.

درحالی‌که در سیاق روایی غربی منجمان به‌طور کلی به‌عنوان فرد بر صحنه ظاهر می‌گردند، در شاهنامه نحوه ورودشان به دربار تقریباً همیشه به‌صورت جمعی است. در اینجا آن‌ها گروهی به‌حساب می‌آیند که شاه آن‌ها را فراخوانده است تا پیش‌گویی‌هایی را در باب مسائل سرنوشت‌ساز عرضه کنند و از این حیث با تمایزی میان بیان شاهنامه و روایت غربی مجالسی از این دست مواجهیم. در شاهنامه اخترشناسان همراه با موبدان و بخردان بر صحنه ظاهر می‌گردند و آن‌چه که پیش‌گویی می‌کنند، ناظر به تقدیر حکومت و شخص شاه است.

منجمان و اخترشناسان در دربار پادشاهان چینی نیز چنین نقشی داشته‌اند. جو لی (周礼) در سال ۲۰۰ پ. م. چنین نقشی را برای این صنف در دربار پادشاهان چین قائل است و آن‌ها را به‌منزله پیش‌گویان معرفی می‌کند. به‌احتمال بسیار چنین نظامی از روابط میان منجمان و پادشاهان برآمده از ایران کهن باشد و ریشه‌های آن به قلمرو پادشاهان آشوری و بابلی نو بازگردد. در این سرزمین‌ها شمار کثیری از منجمان شهرهای مختلف گزارش‌های نجومی خود را به پاینخت ارسال می‌کردند. چنین انتظامی از روابط میان منجمان و حاکمان در یونان و روم قدیم سابقه‌ای ندارد.

کلیدواژه‌ها

منجمان، شاهنامه، جو لی، ایران باستان، چین باستان، یونان و روم باستان.

۱. پژوهشگر مهمان در سمینار شرق‌شناسی دانشگاه زوریخ، رایانامه: johannes.thomann@aoi.uzh.ch

مضامین ادبیات مهاجرت از نوع ایرانی آن در آلمان

ملیکا ترکمان بوترابی^۱

(صص ۱۸۳ تا ۲۱۰)

تاریخ دریافت: ۲۰۲۱/۰۴/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۲۰۲۱/۰۶/۲۵

چکیده

این مقاله در امتداد مقاله‌ای است که در شماره‌های ۳ و ۴ اشپکتروم ایران، سال ۲۰۲۰ با عنوان «فهمیدن و فهمیده شدن» منتشر شد و در آن به تفصیل درباره‌ی نویسندگان ایرانی در آلمان سخن گفته شد. این مقاله پاسخی به درخواست و علاقه کسانی است که اکنون مایلند بدانند جزییات مسائل مد نظر نویسندگان ایران در آلمان چیست و چه مضامینی دستمایه‌ی فعالیت‌های ادبی آنان است.

کلیدواژه‌ها

ادبیات مهاجرت، مسائل ادبیات معاصر ایران، مضامین ادبیات مهاجرت.

۱. دانشگاه علامه طباطبائی، رایانامه: melika121@yahoo.de

بررسی و شناسایی راهبردهای پوشش رسانه ای اربعین

اکبر نصراللهی، محمدرضا جلیلود، حمید محمدی

چکیده

اربعین یک ابر رسانه، پدیده فراجناحی و مدل ارتباطی بی نظیر است. بنابراین پوشش رسانه ای این حرکت عظیم مذهبی می بایست بسیار اصولی، درست و با هدفمندی صورت گیرد. از اینرو، این مقاله با عنوان تعیین راهبرد های پوشش رسانه ای اربعین، در جامعه آماری کارشناسان و متخصصان رسانه با استفاده از تحقیق کیفی با روش گرندد تئوری اجرا گردید. تعداد مصاحبه اجرا شده با روش گوله برفی با نظریه اشباع ۱۵ نمونه بوده است. پس از مقوله بندی گزاره ها و کد گذاری باز و محوری نتایج بدست آمده نشان می دهد که استراتژی پوشش رسانه ای به چهاربخش هدف گذاری، انتخاب پیام، رسانه و تعیین مخاطب هدف تقسیم بندی می گردد. در بخش هدف، واقع نمایی اربعین، اجتناب از بزرگ نمایی، دربرگیری منافع سیاسی، در پی منافع اجتماعی و اقتصادی، استراتژی آگاهی، استراتژی ترغیب از اهداف اصلی می باشند. در بخش محتوای پیام نیز جذابیت پیام، خلاقیت و نوآوری، جلوه های ویژه، دوری از تکرار مطالب و مطالب تکراری، استفاده از جاذبه ها (منطقی و اخلاقی) محتوای اصلی به شمار می آید. در بخش مخاطب نیز شیعیان و مسلمانان جهان، کلیه ادیان و کاربران، مخاطبان هدف می باشند. در بخش رسانه نیز رسانه های محیطی، شبمه های رادیو تلویزیونی داخلی، شبکه های اجتماعی و رسانه های خارجی مهمترین رسانه ها می باشد.

کلیدواژه‌ها

رسانه، پوشش رسانه ای، اربعین، نظریه داده بنیان